

KARTA KURSU

(realizowanego w specjalności)

Psychologia kliniczna

rok akademicki 2024/2025

Kierunek: Psychologia

Tryb prowadzenia studiów: niestacjonarne

Stopień: studia jednolite magisterskie

Rok: IV

Semestr: VIII (letni)

Nazwa	Psychologia całościowych zaburzeń rozwojowych
Nazwa w j. ang.	Psychology of pervasive developmental disorders

Koordinator	dr Joanna Ruczaj	Zespół dydaktyczny
		dr Joanna Ruczaj mgr Małgorzata Płoszaj
Punktacja ECTS*	5	

Opis kursu (cele kształcenia)

Wiedza: Celem kursu jest zapoznanie studentów z psychologicznymi problemami występującymi u osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju. Szczególnie zostaną omówione zaburzenia ze spektrum autyzmu. Wykłady poświęcone będą m.in. epidemiologii i etiologii oraz symptomatologii zaburzeń. Zostaną także przedstawione charakterystyki rozwoju poznawczego, językowego i społecznego oraz zagadnienia związane z diagnozą (wczesne rozpoznawanie, różnicowanie) i terapią, edukacją oraz rehabilitacją w kontekście sytuacji rodzinnej w rodzinie generacyjnej i prokreacyjnej.

Umiejętności: Podczas ćwiczeń studenci rozwiną podstawowe umiejętności wspomagania rozwoju uczniów z ASD

Kompetencje społeczne: Ponadto studenci rozwiną świadomość ograniczeń i typowych błędów w pracy psychologa u uczniem z ASD, a także rozumienie potrzeby nieustannego doskonalenia swoich kompetencji.

Warunki wstępne

Wiedza	Wiedza z psychologii ogólnej, rozwojowej i klinicznej
Umiejętności	Potrafi integrować posiadaną wiedzę z różnych dziedzin psychologii
Kursy	

Efekty uczenia się

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Wiedza	W01 – posiada dogłębną wiedzę na temat kryteriów diagnostycznych dla całościowych zaburzeń rozwojowych	SK_W02
	W02 – dysponuje szczegółową wiedzą na temat charakterystyki rozwoju osoby z całościowymi zaburzeniami w kontekście prawidłowości i teorii rozwoju	SK_W04
	W03 - ma rozszerzoną wiedzę na temat zasad i wybranych metody prowadzenia diagnozy i terapii osób z zaburzeniami neurorozwojowymi	SK_W06

	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
Umiejętności	U01 - potrafi wykorzystywać szeroką wiedzę psychologiczną w celu interpretowania zachowań osób z całościowymi zaburzeniami w kategoriach psychologicznych	SK_U07
	U02 – Rozumie znaczenie wsparcia dla redukcji problemów psychologicznych i pedagogicznych osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju i ich rodzin	
	U03 – potrafi zaplanować proces diagnostyczny i terapeutyczny w przypadku całościowych zaburzeń rozwoju	SK_U08

		SK_U01

Kompetencje społeczne	Efekt uczenia się dla kursu	Odniesienie do efektów dla specjalności (określonych w karcie programu studiów dla specjalności)
		K01 – Ma pogłębioną świadomość złożoności problemów funkcjonowania osoby z całościowymi zaburzeniami rozwoju i konieczności współpracy z innymi specjalistami K02 – Jest wrażliwy ma problemy psychospołeczne rodzin osób z całościowymi zaburzeniami rozwoju K03 – Ma pogłębioną świadomość ograniczeń związanych z badaniami diagnostycznymi i oddziaływaniami terapeutycznymi oraz wynikającą stąd konieczność dalszego kształcenia i doskonalenia posiadanych umiejętności psychologicznych

Organizacja												
Forma zajęć	Wykład (W)	Ćwiczenia w grupach										
		A		K		L		S		P		E
Liczba godzin	20			10								E
30												

Opis metod prowadzenia zajęć

Zajęcia realizowane w formie stacjonarnej.

Wykład interaktywny z prezentacją multimedialną (wykład informacyjny, wykład problemowy, objaśnienie i wyjaśnienie).

Ćwiczenia: metody zróżnicowane: dyskusja dydaktyczna, analiza przypadków, projekt indywidualny

Formy sprawdzania efektów uczenia się

	E-learning	Grzydydaktyczne	Ćwiczenia w szkole	Zajęcia terenowe	Pracalaboratoryjna	Projekt indywidualny	Projekt grupowy	Udział w dyskusji	Referat	Pracapisemna (esej)	Examinustny	Examinpismny	Inne
W01						X		X	X			X	
W02						X		X	X			X	
W03						X		X	X			X	
U01						X		X	X			X	
U02						X		X	X			X	
U03						X		X	X			X	
K01						X		X	X			X	
K02						X		X	X				

K03						X		X	X				

Kryteria oceny	Egzamin testowy (ocena pozytywna = 60% + 1 pkt). Egzamin przeprowadzony w formie stacjonarnej. Zaliczenie ćwiczeń: poprawne wykonanie projektu indywidualnego, aktywny udział w zajęciach, obecność obowiązkowa (dopuszczalne max 1 nieobecność nieusprawiedliwiona)

Uwagi	Przedmiot realizowany w specjalności <i>Psychologia kliniczna</i> na studiach stacjonarnych, jednolitych magisterskich, kierunek: Psychologia.

Treści merytoryczne (wykaz tematów)

Wykłady   1. Całościowe zaburzenia rozwojowe (definicja, klasyfikacja) Epidemiologia i etiologia całościowych zaburzeń rozwojowych. 2. Funkcjonowanie społeczne 3. Zaburzenia komunikacji 4. Ograniczone wzorce zachowania, zainteresowań i aktywności 5. Rozwój poznawczy, ruchowy, zaburzenia przetwarzania sensorycznego 6. Zaburzenia współistniejące 7. Wczesne oznaki autyzmu i zasady interwencji wobec małych dzieci ze spektrum autyzmu 8. Diagnozowanie całościowych zaburzeń rozwoju – metody i narzędzia diagnostyczne 9. Metody terapeutyczne 10. Psychologiczne problemy rodziny dziecka ze spektrum autyzmu i metody udzielania wsparcia. Ćwiczenia   1. Autyzm w perspektywie neuropsychologicznej. Życie animowane Zaburzenia rozwoju społecznego u osób z ASD. 2. Komunikacja i rozwój językowy u osób z ASD. Sztywność i stereotypowość zachowania i zaburzenia sensoryczne 3. Między neuroróżnorodnością a zaburzeniem rozwoju. Adaptacja narzędzi diagnostycznych i procesu diagnostycznego 4. Wyznaczniki jakości życia osób z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi i ich rodzin (Farma Życia, Maltańskie Centrum Pomocy Dzieciom) 5. Prezentacja projektów przygotowanych przez studentów

Wykaz literatury podstawowej

- Bobkowicz-Lewartowska, L. (2017). Autyzm dziecięcy, zagadnienia diagnozy i terapii. Kraków: Oficyna Wyd. Impuls (r. 1,2,3)
- Grandin, T. (2017). Autyzm i problemy natury sensorycznej. Gdańsk: Harmonia. (r. 1, 4, 9)
- Hume K. (2021) Evidence-Based Practices for Children, Youth, and Young Adults with Autism: Third Generation Review <https://link.springer.com/article/10.1007/s10803-020-04844-2>
- Hołub, J. (2020). Niegrzeczne. Historie dzieci z ADHD, autyzmem i zespołem Aspergera. Wołowiec: Wydawnictwo Czarne
- Pisula E. (2021). Autyzm. Przyczyny, symptomy, terapia. Gdańsk: Harmonia
- Pisula, E., Noińska, D. (2011). Stres rodzicielski i percepcja doświadczeń związanych z opieką nad dzieckiem u rodziców dzieci z autyzmem uczestniczących w różnych formach terapii. Psychologia Rozwojowa, 16(3), 75–88

Wykaz literatury uzupełniającej

- Auyeung, B., Baron-Cohen, S., Ashwin, E., et al. (2009). Fetal testosterone and autistic traits. Br. J. Psychol., 100, 1–22
- Baron-Cohen, S. i wsp. (1985), Does the autistic child have a "theory of mind?" Cognition, 21, 37–46
- Baron-Cohen, S. (2009). The Empathizing-Systemizing Theory of Autism. W: The Year in Cognitive Neuroscience (68–80) Ann. N.Y. Acad. Sci. 1156. doi: 10.1111/j.1749-6632.2009.04467.x New York Academy of Sciences. http://www.autismtruths.org/pdf/Autism-The%20emphathizingsystemizing%20es%20theory_SBC_ARC.pdf
- Błeszyński J. (2005). (red.), Terapie wspomagające rozwój osób z autyzmem. Kraków: Oficyna Wydawnicza IMPULS.
- Bobkowicz-Lewartowska, L. (2000). Autyzm dziecięcy, zagadnienia diagnozy i terapii. Kraków: Oficyna Wyd. Impuls
- Danielewicz D., Pisula E. (2003). (red.), Terapia i edukacja osób z autyzmem. Wybrane zagadnienia. Warszawa: Wyd. APS.
- De Lercq H. (2007). Autyzm od wewnątrz – przewodnik. SYNAPSIS, Fraszka Edukacyjna 2007.
- Frith, U. (2008). Autyzm: Wyjaśnienie tajemnicy. Gdańsk: GWP.
- Grandin T. (2006). Myślenie obrazami oraz inne relacje z życia z autyzmem. Warszawa: Fraszka Edukacyjna.
- Kasprzyk, Paulina. Kruk, Paulina. Przykłady zastosowania terapii zajęciowej u osób w różnym wieku w wybranych jednostkach chorobowych. "Niepełnosprawność i Rehabilitacja" 2019, nr 3, s. 12-20.

- Komorowska, Katarzyna. Program Zajęć Integracji Sensorycznej - autyzm. "Język Polski w Szkole Podstawowej" R. 2, nr 2(2018/2019), s. 85-89.
- Koprowicz, Anna. Szymańska, Estera. Znaczenie hipoterapii dla poprawy komunikacji u dzieci autystycznych : opinie rodziców "Niepełnosprawność i Rehabilitacja" 2018, nr 3, s. 41-52.
- Korendo, Marta. Problemy diagnozy różnicowej autyzmu i zespołu Aspergera. "Forum Logopedy" 2018, nr 23, s. 4-8.
- Kuleczka-Raszewska, Maria. "Dobro z natury" : program hortiterapii dla dzieci z niepełnosprawnością sprzężoną oraz dzieci z autyzmem. "Przegląd Edukacyjny" 2016, nr 3-4, s. 26-27.
- Kurowska, Małgorzata. "Nie święci garnki lepią" : czyli subiektywne doświadczenia z prowadzenia zajęć ceramiki z uczniami z autyzmem w Zespole Szkół Specjalnych w Sopocie. "Autyzm" 2019, nr 19 s. 20-[28].
- Kruk-Lasocka J. (2003). Autyzm, czy nie autyzm? Problemy diagnozy i terapii pedagogicznej małych dzieci. Wrocław Dolnośląska Szkoła Wyższa Edukacji.
- Olechnowicz, H. (2004). Wokół autyzmu. Fakty skojarzenia refleksje Warszawa: WSiP.
- Pisula, E. (2003). Autyzm i przywiązanie. Studia nad interakcjami dzieci z autyzmem i ich matek. Gdańsk: GWP
- Shore St. (2008). Za ścianą. Osobiste doświadczenia z autyzmem i zespołem Aspergera. KTA
- Striefel S., (2002). Jak uczyć przez modelowanie i imitację. Gdańsk.
- Sutton C. (2009). Jak radzić sobie z trudnymi zachowaniami u dzieci. Warszawa: Fundacja Synapsis
- Winczura B. (2008). Dziecko z autyzmem Terapia deficytów poznawczych a teoria umysłu. Kraków: Wydawnictwo Impuls
- Winczura, B (red.), Autyzm. Na granicy zrozumienia. Kraków: Wydawnictwo Impuls.

Bilans godzinowy zgodny z CNPS (Całkowity Nakład Pracy Studenta)

Ilość godzin w kontakcie z prowadzącymi	Wykład	20
	Konwersatorium (ćwiczenia, laboratorium itd.)	10
	Pozostałe godziny kontaktu studenta z prowadzącym	
Ilość godzin pracy studenta bez kontaktu z prowadzącymi	Lektura w ramach przygotowania do zajęć	50
	Przygotowanie krótkiej pracy pisemnej lub referatu po zapoznaniu się z niezbędną literaturą przedmiotu	15
	Przygotowanie projektu lub prezentacji na podany temat (praca w grupie)	10
	Przygotowanie do egzaminu	20
Ogółem bilans czasu pracy		125

Ilość punktów ECTS w zależności od przyjętego przelicznika

5